

לה:

עין משפט‏‏¹‏‏
נר מצוה‏‏²‏‏

קִיּוֹם א ב מ פט"ו מהלכות מלכות אסורות הלכה כי סמג לאזין קמו:
קב ג מ"י שס פ"ג הלכה יג סמג לאזין קלג טוש"ע י"ד ס"י קטו ספיף פ:
קבא ד מ"י שס פי"ו הלכה ט סמג לאזין קמו טוש"ע י"ד ס"י קיב ספיף פ:
קבב ה מ"י שס הלכה כג וסמג שס טוש"ע ש ס"י קיד ספי"י:
קבג ו מ"י שס הלכה ט טוש"ע שס ס"י קיג ספיף פ:

קבד ז מ"י שס פ"ג ה' כג סמג שס טור וש"ע שס ס"י קיד ספי"י:
קבה ח מ"י פי"ז שס הלכה יג סמג לאזין שס טור וש"ע י"ד ס"י קיד ספיף ב:

קבד ז מ"י שס פ"ג ה' כג סמג שס טור וש"ע שס ס"י קיד ספיף פ:

קבד ז מ"י שס פ"ג ה' כג סמג שס טור וש"ע שס ס"י קיד ספי"י:
קבה ח מ"י פי"ז שס הלכה יג סמג לאזין שס טור וש"ע י"ד ס"י קיד ספיף ב:

רבינו חננאל

כאן קודם חזרה וכן לאתר חזרה. פי' הא דנתן קיבת עובד כוכבים ושל נבילה וארקמא שמואל קיבת עובד כוכבים נבילה ואסורה קודם שחזר בו ר' יהושע היתה הקיבה עצמה אסורה. (א) וטעם אותה המשנה תיירא אחר שהשיבו ר' ישמעאל והלא קיבת עולה חמורה מקיבת נבילה ומותרת. וחזר בו ר' יהושע והודה כי קיבת נבילה מותרת ואמר מפני שמעמידין אותה בקיבת עולי בברות כוכבים אחר שחזר בו כמו שמפורש במשנה זו אמר שמואל לטעמיה דהל' מתני' מפני שמעמידין אותה בעור קיבת נבילה. אבל הקיבה עצמה של נבילה מותרת. ומפני מה שנו אותה המשנה ואינה מותרת כהוגן. מפורש בפי' כל הבשר א"ר יוחנן לא קשיא כאן קודם חזרה ובאן לאחר חזרה ומשנה לא זוה ממקומה. רב מלכיא אמר רב אדא בר אבא מפני שמחליק פניה בשומן של חזיר. רב חסדא אמר מפני שמעמידין אותה בחומץ. רב נחמן בר יצחק אמר מפני שמעמידין אותה בשרף עולה. כדתנן המעמיד בשרף עולה ר' אליעזר ואמר אסור. אפילו תימא ר' יהושע ע"כ לא פליג ר' יהושע עליה דר' אליעזר אלא בקטפא דגוזאזא פי' קטף של עץ. אבל בקטפא דפירא מודה ליה. דתנן א"ר יהושע שמעתי בפירוש המעמיד בשרף (הערלה) [העלין] בשרף העיקרין מותר. בשרף הפנין אסור מפני שהוא פירי. ולרב חסדא ולרב נחמן בר יצחק יתסר בהנאה. דהא התומץ של עובדי כוכבים שהיה מתחלחל ין איסורי הנאה הוא. וכן הערלה איסוריה הנאה היא יתסר גבינה זו אפי' בהנאה קשיא: **מתני'** ואלו דברים של עובדי כוכבים אסורין ואין איסורן איסור הנאה. חלב שחלבו עובד כוכבים ואין ישראל וראהו. ארקמנא איסוריה דחלב שחלבו עובד כוכבים חיישין דלמא מערב ביה

מפני שמעמידין בשרף ערלה. וערלה של עובדי כוכבים אסורה

כמו שנפרש בפ"ה יט בעה"י (עיין במס' קידושין דף לו: ד"ה כל מזה): **דבריים** המכוסין ממנו מתגלין לו. פי' שני אדם מגלין לו רזיהן לפי שנהנין ממנו עלה ותוסיה כמו שמפרש במס' אבות

(פ"ו מ"ו^ב): **לגבינה** איבא דקאי בניי אטפי'. פירוש ליקח חלב מן העובד כוכבים לעשות גבינה אבל לעיל גבי ליקח גבינה של עובד כוכבים ליכא למיחש לחלב טמא כיון שעושה אותו לזכרו ליכא למיחש דלמא עירב זו חלב טמא כיון שאינו עומד: **מבשר** דאיבא דמאן דשרי. מדקאמר פת לא הותרה צ"ד מכלל דלי צעי הוה שרי ליה אלמא לא פשט איסורו ומכאן סמכו עמה לאכול פת של עובדי כוכבים כיון שלא פשט איסורו בכל ישראל ויש לסמוך על דברי רשב"ג ור"א בר לזוק דלמרי אין גזרין גזרה על הזכור אלא א"כ רוב הזכור יכולין לעמוד זו ועוד ראהי דלמר לקמן (דף לו.) ציינונו תמיר אף את הפת ולא הניח (י) להמיר אלא משום דהוו קרו ליה צ"ד שריא ואחריו צאו צית דין אחר שהמירוהו ועוד דלמרי צירושלמי דפרקין וצפ"ק דשנת פת עמדו עליו והמירוהו ומי שזמר מפת של עובדי כוכבים מותר לאכול עס מי שאינו מזהר בקערה אחת אע"פ שטעם פת עובד כוכבים מתערב בפת ישראל דאין להחמיר לאסור ע"י תערובת כדלמר צפ"ק דחולין (דף א.) דלא גזרו על תערובת דמלי וכה"ג (ה) במנא דעובדי כוכבים שרי דליתיה לפת צעיניה דלא גזרו אלא היכא דליתא צעיניה:

י וליפתן. פ"ה פליטתן ונראה שאותה פליטה צאה מכח השמן שהריקו מכלי האיסור כדלמרינן לקמן (דף עה.) ^ז או (י) מולגן צמי יומים ולשון זילוף ק"ק שלא מלינו זילוף רק לשון שפיכה כמו תעשה זילוף (פסחים דף כ:): בשלמא

ניקום דאמר מר חלב טהור עומד חלב טמא אינו עומד אי דקא בעי לגבינה ה"נ הכא במאי עסקינן דקא בעי ליה לבמכא וגשקול מיניה קלי וניקום כיון דבטהור נמי איבא נסיובי דלא קיימי ליבא למיקם עליה דמילתא ואב"א אפי' תימא דקבעי לה לגבינה איבא דקאי בניי אטפי': והפת: א"ר כהנא א"ר יוחנן פת לא הותרה בב"ד מכלל דאיבא מאן דשרי אין דכי אתא רב דימי אמר פעם אחת יצא רבי לשדה והביא עובד כוכבים לפניו פת פורני מאפה סאה אמר רבי כמה נאה פת זו מה ראו חכמים לאוסרה מה ראו חכמים משום חתנות אלא מה ראו חכמים לאוסרה בשדה כסבורין העם התיר רבי הפת ולא היא רבי לא התיר את הפת רב יוסף ואיתימא רב שמואל בר יהודה אמר לא כך היה מעשה אלא אמרו פעם אחת הלך רבי למקום אחד וראה פת דחוק לתלמידים אמר רבי אין כאן פלטר כסבורין העם לומר פלטר עובד כוכבים והוא לא אמר אלא פלטר ישראל א"ר חלבו אפילו למ"ד פלטר עובד כוכבים הלא אמרן אלא דליכא פלטר ישראל אבל במקום דאיבא פלטר ישראל לא ורבי יוחנן אמר אפי' למ"ד פלטר עובד כוכבים ה"מ בשדה אבל בעיר לא משום חתנות איבו הוה מנכית ואכיל פת אבי מצרי אמר להו רבא ואיתימא רב נחמן בר יצחק לא תשתעו ^א ^ב(בהדיה דאיבו) דקאכיל לחמא דארמאי: והשמן שלהן: שמן רב אמר דניאל גזר עליו ושמואל אמר וליפתן

לאכול אבל לגבינה סלקא דעתא השתא דמותר: ואי צעים אימא. אפילו לגבינה נמי אסור: דאיכא. נסיובי דקיימי בצגינה: ציני אטפי. בתוך הגומות שצגינה וחיישין שמא מן החלב טמא שלא עומד נשאר עס הנסיובי בגומות: פורני. הוא תנור שהוא גדול ופיו מן הצד וכל תנור שצמשנה קטן הוא ומקום שפיתת צ' קדירות ופיו למעלה: לאוסרה צדה. צלעמא הוא: מנייה. נושך: אצי מזרי. צשדות אלל המזרים: יי וליפטן. פליטתן שפולטין ומוזיעין שמונית אסור שצלעו:

אין מעמידין פרק שני עבודה זרה

כאן קודם חזרה. אותה משנה דשחיטת חולין דקיבת עובד כוכבים נבלה ואסורה נשנית קודם שחזר בו ר' יהושע מדבריו שאמר לו לרי' ישמעאל מפני שמעמידין אותה בקיבת נבילה וסבר לאו פירשא היא: **וכאן לאחר חזרה**. הך דשני שמואל מפני שמעמידין אותה

בעור אבל קיבה עצמה שריא לאחר חזרה שחזר בו ר' יהושע מפני תשובתו של ר' ישמעאל: **ומשנה** הנשנית בשחיטת חולין (דף קטו.) קודם חזרה: לא זוה ממקומה. לא עקרוה לגמרי דהואיל וגשנית נשנית אבל אין הלכה כמותה שהרי חזר צו: **שמעמידין אותה בחומץ**. שהחומץ מעמיד חלב. ולקמן פריך לה א"כ יתסר בהנאה: **בקטפא דגוזא**. דשרף היוצא מן העץ: **אבל בקטפא דפירי**. דשרף הפירי עצמו: **מגולה ריהה נודף**. והיינו דכמיז שמן תורק שמן^א שצמגלין אותה ומריקין שמנה. כלומר כשאתה מלמד תורה לתלמידים אז יצא לך שס: **מסגלין** לו. מעצמן בלא תורה כשהוא מלמדן: **בתנאי'** ר' וציוס דינו הפסיו את השמן לא גרסי'. דהא לאו איהו שרייה אלא ר' יהודה נשיאה בר צביה שרייה כדלמר צגמ' [גז]. מסתמין ואזיל רבי יהודה נשיאה ור' יהודה נשיאה דגמ' היינו רבי יהודה הנשיא בנו של ר"ג בר' שהיה צימי האמוראים וה"נ אמרינן בגמרא^ב ר' יהודה הנשיא בנו של ר"ג הורה כו' ואילו רבי בנו של רשב"ג היה כדלמרינן בהשוכר את הפועלים (ב"מ פד:): **והשלקות**. כל דבר שציטלו עובד כוכבים ואפילו בכלי טהור. וכולוה משום חתנות: **וכנשין**. לכנשו דגיס וירק וראש ורגלים של צהמה בחומץ: **וטריס**. מין דגיס קטנים מלוחים: **טרופס**. שטרפו וגשעברו הדגיס ואין ניכרין הלכך חיישי לטמאים: **וציר שאין צה דגס כלצית שוטטס** זו. שדרך כלצית ליגדל מאליה צציר של דגיס טהורים ואס ש ציר דג טמא עמו לא תגדל כלצית זו והיא עצמה טמאה: **והחילק**. מין דגיס קטנים טהורים והיא סולתנית ואין לה סנפיר וקשקשת ומעיד לגדל לאחר זמן סנפיר וקשקשת וקיימא לן [וגז]. דמותרת ואמר בגמרא [שס] מפני מה אסרוה מפני שעירבונה עולה עמה דגיס טמאים הדומים לה הלכך לא שנה טרופס ול"ש אינה טרופה איכא למיחש לאחד מאלף צייניהם דדמו ליה ולא מיינכרי אצל טריס אין שקך דומה לה הלכך כי אינה טרופה שריא: **תלפס**. מין פירי הוא שקורין לור"א צלע"ז ומחמכין את קרטיו צסקין ואסור משום שמוניתא דסכינא: **ומלח שלקונידיס**. מפרש צגמ' [לקמן לו:]:

גב' ניקוס. יעמידנו ע"י קיבה לגבינה: **לנמכא**. מאלל: **קלי**. מעט: **נסיוני**. מיסג"א: **ליכא למיקס עלה דמלפא**. שמא נתערב זו חלב טמא וכשהעמידו עומד טהור שבו והטמא נשאר עס הנסיובי הלכך אין זה נסיון להכשיר הראשונים אין זה נסיון להכשיר צגינה: **ציני אטפי**. אבל בעיר לא: איבו מנכית ואכיל פת עובדי כוכבים אכי מצרא דמאז. אמר להו רבא ואמרי לה אמר רב נחמן לא תשתעי ליה (לאיבו) [בהדי' דאיבו] דאכיל נחמא דארמאי. שמן. אמר רב דניאל גזר עליו שנאמר אשר לא יתנאל בפת בן המלך וגו'.

מסורת הש"ס

(א) ויצמות ל.ל.ב קידושין.ה. שבעות ד. חולין ל.ב: קטז:א. (ב) י"ג [ל דתנן]. (ג) ונעלה פ"א מ"ז מ"ה ט:א. (ד) [שני] מס' לקמן לו. בחזק ד"ה אשר ור' במתמין תנן כג רשב"ס בשם רש"י ור' ותוס' לעיל ג: ד"ה בעא', (ס) מהרש"א גרס מנייה דלציו, (ז) [שה"ש א], (ז) [גטין עו:א. (ח) [ש"ך לעמ' הכא], (ט) [נסג: בד"ה אין עוררין]. י) [ש"ך לעמ' הכא], (י) [לפי מ"ש רש"י שם ד"ה הכי גרסי' בתוספתא וכו' י"ל או מולגן צמי יומים],

תורה אור השלם

1. לריח שמנך טובים
שמך תורק שמך על בן
עלמות אבהוך:
שיר השירים א ג

גליון הש"ס

גב' בשרף הערלה. עיין בביעני"א קדושין דף לח ד"ה דתנן:

הגהות הב"ח

(א) גב' רב נחמן אמר מפני שמעמידין. י"ב רב נחמן גרסי' ולא גרסינן רב נחמן בר יצחק והכי משמע בדברי המוספות לעיל דף לא ע"כ בד"ה רב נחמן אמר משום גיילא: (ב) שם צין לרב נחמן מתפרס ס"ל וציוית דף יצחק נמחק: (ג) שם נדהיה דלציו. י"ב ס"א לא משתעו מיניה דלציו פי' לא דלמרו דבר שמוטה משמו. אלפסי וררין והאל"ש: (ד) תוס' ד"ה מכלל וכו' ולא הניח מלהתיר: (ה) בא"ד וכה"ג בפת דעובד כוכבים נמי שרי כיון דליתיה לפת צעיניה: (ו) ד"ה ולפתן וכו' לקמן או חולטן צמי יומים:

לעיו רש"י

לור"א. הלכות. מישג"א. מי-גבינה, נסיוב החלב.

מוסף רש"י

המעמיד. חלב צהמה לעשות צגינה (נדח ט:ח).

רבינו חננאל (המשך)

לפיכך אסורה: ירושלמי אמר ר' ירמיה חלב עובד כוכבים למה הוא אסור מפני תערובת חלב בהמה טמאה. ר' יהושע בן לוי אמר משום גלוי. ריעמיד. אמר ר' שמואל מפני ארס הנתנן בין הנקבים ותני כן שלשה ארסין הן. אחד צף ואחר שוקע ואחר דומה לשבכה. ישראל יושב בצד העדר ועובד כוכבים חורב ומביא לו ואינו חושש משום תערובת בהמה טמאה. פת של עובדי כוכבים אסורה. א"ר יוחנן אפי' למ"ד רבי תהיר את הפת של פלטר. הני מילי בשדה במקום שאין פת ישראל מצויה.

חלב בהמה טמאה. ואסיקנא השתא דאתית להכי גבינה נמי משום חלב בהמה טמאה. ואי אמרת חלב בהמה טמאה לא קא חיישין דלמא הני דמתחזי בגבינה כדחקיני לה כמין נקב ההוא דקאי בניי בניי בגבינה כמין טיפין הוא החלב הטמא

^[1] נראה דל"ל וטעם אותה משנה עלנ שמירן שמואל אשר שחיטו וכו'